

BOSZORKÁNYOK*

Szeged környékén 1728-ban nagy szárazság pusztította el a szántóföldek vetéseit és a legelőket. A Tiszából kifagyott a hal és a kiégett rétek az állatállomány teljes pusztulásával fenyegették a lakosságot. Hozzájárult még e sorscsapásokhoz, hogy a német lovagrend, néhány szegedi polgárral összejátszva, egymás után tulajdonították el a város legelőit. A babonás és hamis vallásosságban tévelygő polgárok a bábákat, javasasszonyokat és egyéb kétes foglalkozású, jórészt más városból beszivárgott idegeneket okozták a szerencsétlenségért. A szegényebb lakosság azonban nem a földöntúli hatalmakban kereste nyomorúságának okozóját. Ezért Miller János, Szeged német származású bírása, hogy hatalmát megvédje a lázongó tömegetől, kapvakapott a boszorkány mesén. Összefoqdosztatta a gyarúsítottakat és Carpszovius Benedek, német „tudós“ törvénykönyvének utasítása szerint megkínóztatta őket. A színdarab meséje szerint Miller bíró fia, Miller Sándor is bele-sodródott a boszorkányperbe s ez okozza a bíró bukását. A közölt részlet a második felvonás végéről való. Miller bírót és két cinkosát, Szlavenits ügyészt és Babarczy tanácsnokot a Tiszaparton, hol éppen a boszorkányok „fűrösztésével“ foglalkoznak, körülfoqja a lázadó tömeg.

Szlavenits (a katonákhoz): Hová szaladtok?

Babarczy (a félelemtől remegve Millerhez): Mondom, hogy füstünk!

(Közeledő néptömeg morajlása hallatszik.)

Miller (a töltésen állva): Miért futnánk? Hisz itt jönnek a süvegsek.

Babarczy (miközben a színpad baloldalára fut, sárráncozva): A parasztok is ellenünk vannak már. Mind szid és fenyeget bennünket.

Szlavenits (a színpad baloldalára fut és úgy néz a messzeségbe): Csodálkozol rajta? Hisz legelő nélkül elpusztulnak az állataik!

Miller (ő is a távolba kémlel, de azért élesen válaszol az ügyésznek): Hát engedd el nekik a Maty-híd vámját! Majd vesznek a pénzüköm szénát a dorozsmaiaktól.

Babarczy (miután visszafut a színpad közepére): Mindennek az idegenek az okai, igaz van Rózsa Dánielnek!

Szlavenits (visszafordul a jobboldalról és felsiet a part balszélére): Ugy tudom a nagyságos város kocsmájában nem szerbek nyúzzák a népet, hanem Babarczy uram csaposa.

* Részlet FORGÁCS ISTVAN drámájából, melyet a Szegedi Állami Nemzeti Színház adott elő.

Babarczy (most izgatottan ő siet a színpad jobbszélére, a menekülés lehetőségét kémelve): Hiába beszélsz! Az emberek nem tudnak kimenni a kaszálójukra, a drága vámon át.

Szlavenits (visszajön a színpad közepére): Nem ám, mert elísszák a pénzüket a te kocsmádban. Fel kellene azt az istállót gyujtani!

Babarczy (ő is visszazsalad a színpad közepére): De a te kedves rácaid házat ne gyujtsuk fel! Mi? Mert azok a jött-ment kereskedők nem rabolják meg a népet, csak a kocsmá!? (A tömeg morajlásla most már közlről hallatszik. Sőt a part mögött néhány jobbról balfelé futó alak feje is látható. Miller lejön az emelkedésről és szétválasztja a civődökat.)

Miller: Ne veszekedjete! A süvegeseke elszakították tölünk. Indulnunk kell, de rögtön!

(Mindhárman a part balszéle felé sietnek. Mielőtt azonban odaérnének, néhány bottal, kövekkel felfegyverzett mesterlegény és paraszt lép elébük fenyegetően, az emelkedésen. A bíró társaival együtt visszafordul. Most a színpad jobbfelére tartanak, de itt is az előbbihez hasonló csoport állja útjukat. Egyhelyben forog körbe a három rémült férfi, egymásnak háttal. Az emelkedés mögöl a lázadók alakja nő a színpadképbe és máshonnan is dorongokkal felfegyverzett munkások, parasztok lépnek elő. Nem közelednek Millerékhez, csak a színpad széleire és a magas part vonalán megállva bekerítik őket. A bíró végre magához tér első ijedtségéből. Ott hagyja társait. A színpad közepére megy s csipőre tett kézzel, szétvetett lábbal megáll és szembenéz velük.)

Miller (hangosan, erélyesen): Mit akartok?

(Jobbról vad lendülettel, két társával együtt Kotogány lép elő a tömegeből.)

Kotogány: Te azt jól tudod, bíró!

Miller: A legelőket, ugy-e?

Kotogány: Azt, meg a többit, ami nekünk jár.

I. mesterlegény: Aztán marokra kapni, akik a bajunkat okozták.

Miller: Azokat ne itt keressétek!

Parasztasszony (a lázadók tömegéből): Hát ugyan hol, Miller úr!?

Szlavenits: A nyomorúságtokban nekünk semmi vétünk.

Kotogány: És ugyan kinek van?

Miller: Há eszeteke volna, magatoktól is rájöhetnéteke ilyen rendkívüli időkbén.

Parasztasszony: Az alacsony vizállásra gondolsz, ugy-e? Meg a száraz levegőre a földek felett. (Gúnyosan.) Talán másszunk fel az égbe és rázzuk meg a felhőket, ahelyett, hogy idejönnénk?

Kotogány: A majsai legelőkön kövér a fű, bíró!

Szlavenits: Ez, úgy látom csak Miller dolga itt. Nekünk a legelőkhöz semmi közünk.

II. mesterlegény: Nincs hát, csak a műhelyekhez.

III. mesterlegény: Hol a legényeiteket kínozzátok.

Parasztasszony: És a piacok sátrához.

Parasztlegény: Hol a paraszok koldul a csizmaért.

Miller: Szeged jóléte volt mindig a gondunk.

Kotogány (lassan elindul Miller felé, a tömeg követi. Gyülölettől izzó szavai közben, amelyek először halkán, majd egyre vadabban támadják Milleréket, az embergyűrű is mind szorosabbra és szorosabbra zárul a szenátorok körül): Elárultátok ezt a várost, bíró! El a várost, mind a határát, az egész országot, el fűt, fát, gyereket, madarat... De vége a vásárnak!

(A tömeg kartávolságnyira van már Millertől és társaitól. Az emberek kezében kő és bot. A bíró szinte hisztérikusan kiált fel.)

Miller: Nem én! Nem én!

Kotogány (megragadja elől a bíró mentéjét): Hát kicsoda?

Miller (a csapdába került vad esztelen rémületével néz körül és a magas parton megpillantja az irnokot, aki időközben bejött balról s most Csikós Pörét a boszorkánysággal vádolt megkínzott fiatal parasztasszonyt támogatva lassan közeledik. A bíró karja mereven nyúlik feléjük, ujjával hosszan mutatva s rekedten, suttogva mondja): Ők!
(Magasan a part vonalán jobbról balra halad Pöre és az irnok. A lány haja kócos, arca meggyötört, még mindig a vértől szennyes „vallatóing“ van rajta. Léptei bizonytalanok. Kerela félig támogatja, félig viszi. Lassan mennek. Minden szem rájuk tapad.)

Szlavenits (tekintetével a támolygó Pörét követve): A káromkodók, az istentagadók, a sátán cimborái. Kik bajba sodorták a várost.

Babarczy (babonás borzongással): Ők apják el az esőt, ők szedik le a harmatot.

Miller: A sátánnal kötöttek szövetséget s a testükön hordják az ördög csillagos bélyegét.

(A tömeg kissé hátrahúzódik Milleréktől. Az ütésre emelt karok lehanyatlanak.)

Kotogány: Átkozott hazugság, hallottuk elégszer! (Felfut Pöréhez, megfogja a lány kezét és a magas parton a középre vezet.) Nézzétek meg ezt a lányt. Hát nem olyan, mint a többi? Orra, füle, szája! És ha nem olyan, ezek tették mássá. Eddig csak munkánk kellett nekik, most már a kínunk is. Szagoljátok meg a ruháját! Bűdös a vértől...

I. munkás: Igy bánik Szeged népével Miller bíró!

(A tömeg Miller felé fordul.)

Miller (miközben ő is felsiet a partra a lányhoz): Ártatlan hát,

mint a ma született bárány? Nincs bűne azt mondod? Csak nekünk van s őt méltatlanul bántják? Nézzétek hát a szemetekkel! (Megfordítja Pörét és durva mozdulattal letépi válláról az inget. A lány meztelen hátán Miller hóhérja által a bőrébe égetett nagy hatágu csillag látszik. A tömeg meglepetten morajlik fel.) Ti bolondok!

Szlavenits (keresztet vet és kísérteties hangon mondja): Szűzanya, védj meg bennünket, az ördög jele!

(A többiek közül is többen keresztet vetnek.)

Kotogány (megdöbbenve inkább csak önmagának): Ezerhét-százhuszonnyolc... és megbélyegeznek embereket.

Miller (miközben vad dühvel leront a partról, kiabálva): Ti még ide mertek jönni? (Az emberek megdöbbenően húzódnak el tőle.) És fel mertétek nyitni a szátokat? (Szétvetett karral ordít. A tömegből már sokan a part felé indulnak.) Olyan védelmére, akim az ördög pecsétje van? (Körbè forog hadonászva. Már mindenki menekül.) Tudjátok, mi vár a bűnpártolókra?

Kotogány: Megálljatok!

Miller (a menekülők után, öklét rázva): Vasra veretek benneteket! (Ujra felsiet a töltésre és a távolba kiált.) Süvegesek, hé! Ide mind! (Csendesen az irnokhoz, a földre rogyott lányra mutatva.) Vidd vissza a tömlöcbe. Kerela. (Ujra lejön a partról, de aztán visszafordul feléje. Kotogány még ott áll a magasban, mozdulatlanul, mint egy szobor. Miller gúnyosan kérdi tőle.) No kapitány, hol a seregéd?

(A háttérben még látható néhány ember a menekülő tömegből, de aztán azok is eltűnnek. Süvegesek jönnek elő a part mögül. Többen lejönnek Millerhez, mások a parton maradnak. Alakjuk elfedi Kotogány alakját. Miller már újra kiabál.)

Miller: Sorra járjátok az utcákat és befogtok minden gyanúsított személyt. Mindenkit, aki a gonosszal cimborál, vagy olyannak pártját fogja.

Szlavenits: Nincs annyi süvegesünk, János.

Babarczy: Sok a följelentés!

Miller (az ügyészhez): Akkor elküldessz a várba, Herbersteinhez, te ostoba fajankó!

Babarczy: A rác határőröket akarod a városra szabadítani?

Miller: Aki jó keresztény, az most szót fogad nekem. Az Istennel harcolunk a sátán ellen... Babarczy, te menj a parancsnokhoz. Kösd a lelkére, hogy Kotogányt hozza be elsőnek. Mert súlyos, nagyon súlyos vádak birtokában, a szenátus úgy véli, hogy ő a fő ördög és a boszorkányok kapitánya!... Induljatok!

(A süvegesek és a szenátorok elsietnek. Miller egy pillanatig az üresen maradt színpadon kezébe temeti arcát.

aztán feltekint. Kotogány helyén a magas parton most Sándor áll, mereven néz a bíróra. Miller először kissé értelmetlenül tekint rá, aztán megéri a helyzetet. Ijedt mozdulattal, mentegetőzve, magyarázón int feléje, de Sándor hirtelen eltűnik az emelkedés mögött. Miller utána fut. A magaslaton megáll s karjait széttárja.)

Miller (kétségbesetten kiabálva): Sándor! Sándor!

(Függöny.)

Pár nap múlva a városháza tömlöcében játszódik le a harmadik felvonás első részének következő részlete. A hóhér és a porkoláb beszélgetett itt előbb Kotogányról, a lázadók vezérééről. Most Rohonkáné sompolyog be, egy félbolond javasasszony, ki önmagát vádolja boszorkánysággal. Aztán Sándornak, a bíró fiának és Rózsa Dánielnek, egy előbb nagy hazafinak mutatkozó tanácsnoknak vitáját olvashatjuk.

Hóhér (észreveszi, hogy a porkoláb valami váratlan dolgot fedezett fel mögötte, azért ő is hátrafordul, meglepődve Rohonkánéhoz): Hát maga?

Porkoláb: Hogy került ide?

Rohonkáné: Rácsos ajtó, vasretesz

Engem ugyan nem fékez.

Hóhér (gyanakodva a börtönőrhöz): Ha nem tudnám, hogy Rohonkáné milyen tanult bűbájos, leverném a körmodet. Mert aligha nyitva nem felejtetted az ajtaját.

Porkoláb (dühösen): Adta vén boszorkája, vissza a kóterba!

Rohonkáné: No, no, öcsém! Nem azért jöttem, hogy most visszamenjek.

Hóhér: Már pedig Juliska, itt most magára semmi szükség.

Rohonkáné: Nem úgy van az! Nem hagyom tovább a jussomat!

Porkoláb: Milyen jussát?

Rohonkáné: Ami nekem jár. Ami engem éppen úgy megillet, mint akármelyik más bábát, vagy rontóasszonyt. Azt hiszitek nem tudom, hogy mi folyik itt napok óta?

Hóhér: Hát éppen hallhatja, ha füle van. Eléggé sivalkodnak a gonosz lelkek.

Rohonkáné: Hat napja figyelem a hangjukat: Konez Sári, Bogadusáné, Végné, Bitóné, Dugonyáné... Eddig csak vártam, vártam... Egyszer én is csak sorra kerülök...

Porkoláb: Persze, hogy sorra kerül!

Hóhér (miközben újra tornáztatja fájó tagjait): Csak maradjon addig nyugodtan a helyén és ne haragítsa maga ellen a hivatalos személyeket.

Rohonkáné: Úgy! Maradjak nyugodtan? És meddig? Meddig várjak? Én, Rohonka Sándorné, kit már kilencvenhatban perbe-fogtak Vásárhelyen, nyolcban kiseprűztek Makóról és tizenégyben elítéltek Mezőtúron? Én várjak, mikor ilyen ringyongy bábákat, meg olvasóasszonyokat, mint Bogadusáné, vagy Dugonya, már gyötörnek? Meddig várjak, hallja-e?

Hóhér: Nézze, Juliska! Az ügyész úr már elment. Ő vezeti a torturát. Mi egyedül nem vallathatunk.

Rohonkáné: Tudom én azt jól, hogy a hóhér egyedül nem elég. De az agyarkodás, a szerszámok mutogatását már maga is elkezdhetné. Aztán mire Szlavenits uram visszajön, legalább ezen már túlvolnánk.

Porkoláb: Ugyan már! Miket ki nem talál!

Rohonkáné: Rókus! Egy régi ismerősnek...

Hóhér: Akkor is!

Rohonkáné: Magának mindegy.

Hóhér: Nem térhetek el a szabálytól!

Rohonkáné: Csak most az egyszer, Rókus, Nem tudja meg senki.

Hóhér (dühösen): Hát ha olyan nagyon akarja...

Rohonkáné: Persze, hogy akarom! Persze! (Boldogan sóhajt fel, hogy elérte célját és most már nyugodtan, otthonosan körüljár a helyiségben. A kinzőeszközöket nézegeti.)

Hóhér (a porkolábhöz): Add ide a fogókat! (A porkoláb a falon lévő állványhoz lép és leemel két fogót. Átnyújtja Rókusnak. Az szertartásnak is beillő szabályos mozdulatokkal fogja meg a szerszámokat, ráfekteti végüket az asztal lapjára és szakszerűen megforgatja őket. Majd magyarázatba kezd.) Fogók, körömszedésre, ujjperecek szagztatására és véresikarásra.

Rohonkáné (félbeszakítja): Levetkőztek?

Hóhér (nem akarja elhinni, hogy ezekben az ünnepélyes pillanatokban valaki zavarni meri): ...Vércsikarásra...

Rohonkáné (udvariasan): Levetkőzhetek?

Hóhér (türelmet erőszakol magára): Mért vetkőzne le?

Rohonkáné (szaktudással): Önkéntes kinvallatásoknál le szoktak vetkőzni.

Hóhér (mellékesen): Magának nem kell. (Folytatni akarja a szertartást. Újra megforgatja a fogókat.) Használhatók...

Rohonkáné (újra közbevág): De én levetkőzök!

Hóhér (most már dühösen az asztalra dobja a szerszámokat és csipőre teszi a kezét): Hallja...

Rohonkáné (toporzékol és a ruháját kezdi gömbölni): Levetkőzők én!

Hóhér (ordít): Mért, Julis? Miért?

Rohonkáné: Vásárhelyen anyaszült meztelenre vetkőztettek.

Hóhér: Az ötven évvel ezelőtt volt.

(Külről emberek kiabálása, lármája hallatszik. A lépcső felső végén, a falnyílás mögül előjön Sándor. A kamrában lévők, Rohonkáné kivételével, feléje fordulnak. A bíró fia pár pillanatra megáll és hallgatja, amit az öregasszony mond.)

Rohonkáné: Ha nem engedi meg, hogy levetkőzzek, elmondok mindent a bíróság előtt a sütővasról!

Porkoláb (szórakozottan Sándorra figyelve): Miről?

Rohonkáné: (felkapja a kinzőszerszámot, amely a földön hevert ed-

dig): Erről itt! Hogy csaltak, bélyegeztek maguk az ördög helyett a tüzes vassal.

(Sándor lesiet a lépcsőn és kiveszi Rohonkáné kezéből a sütővasat.)

Sándor (a vasat nézegetve): No nézd csak!

Hóhér (mérgesen Rohonkánéhoz): Adta vén banyája!

Porkoláb (az öregasszonyt a rácsajtó felé noszogatva): Még bajt csinál itt! Vissza! Vissza!

Rohonkáné (miközben a porkoláb kituszkolja az ajtón): Hiába csaltok, hiába sütögettek! Az ördö menyasszonya én vagyok! En, csak egyedül! Velem táncol, engem udvarol! Csak engem!...

Hóhér (egyedül maradvá Sándorra, esetlenül bókol a bíró fia előtt): Bocsánat, grácia, Sándor úr e zavarásért!

Sándor (még mindig a kánzóvasat nézegetve, szórakozottan): Mi az?

Hóhér: Parancsol, nagyságos uram?

Sándor: A vassal?

Hóhér: Nem arra gondoltam, fiatal úr.

Sándor: A vassal már semmit.

Hóhér: Ily rendkívüli időben, hogy megtisztelt bennünket... Ez a zaj...

Sándor: Csikós Pörét hozd ide gyorsan! Őt s a többit most elviszük innen.

Hóhér: Hogyan, jó uram?

Sándor: Ahogyan elmondtam. A börtön körül Kotogány emberei állnak. Az örök lefegyverezve.

Hóhér: Baj lesz ebből, nagyságos úr.

(Kint a lárma elhalkult.)

Sándor: Attól ne félj! Ugy hallom már itt is Kotogány!

Rózsa (előlép a lépcső végén a falnyílás mögül és lesiet a kamrába): Kotogány? Nem! Csak én.

Sándor (meglepetten): Hogyan?

Rózsa: Apád már mindenhol kerestet, fiam. Agódik érted.

Sándor: Most más a dolgom.

Rózsa: Nem lehet semmi olyan fontos lelkem, minthogy hozzá siess.

Sándor: Pedig van.

Rózsa: Ugyan micsoda?

Sándor: Szétzúzni öles falakat, fekete rácsot, vagy...

Rózsa: Vagy talájkát adni Kotogánynak, a lázadó betyárnak a város tömlőcében.

Sándor: És ha az a dolgom?

Rózsa: Inkább apád rakott asztalánál volna a helyed, galambom, fényes kupával a kezében.

Sándor: Szájamban keserű az édes bor, a sós húsnak pedig nincsen íze.

Rózsa: Nem értelek!

Sándor: Te talán belenyugodnál, hogy kiséprűzzék a városból azt, akit szeretsz?

Rózsa: Én magyar vagyok. Pénzemen a magyar király képe, magyar

a beszédem, még a pitykék is a mellényemen. Idegen énnekem, amit ti csináltok.

Sándor: Egy magyar lány van itt a tömlötökben, bátyám...

Rózsa: Magyar? Jobbágy, cseléd! A ti bolondságaitokból pedig nem kérek.

Sándor (idegesen járkálni kezd): Majd kér más, ha te nem!

Rózsa (utána megy): Sándor! Ez veszélyes út, nem neked való.

Sándor: Ma este rálépek és azután rajta járok.

Rózsa: Sándor! Óva intelek!...

Sándor: Semmiben meg nem akadályozható!

Rózsa: Nem is akarlak! (A lépcsőhöz megy és felnéz az ajtónyílás felé.) És, hogy lásd mennyire nem akarlak, magam hoztam a helyedbe kedves barátodat! Hajdúk! Erre!

(A falnyílás mögül előjön három hajdú Kotogánnyal. A lázadó ruhája megtépve, keze összekötözve, arca véres. A süvegesek durván lelökődösik a lépcsőn, mikor pedig a kamrába érnek, egyikük akkorát taszít belé, hogy a férfi a földre zuhan. Csend van. Sándor kétségbeesetten nézi Kotogányt, aztán lassan Rózsához fordul.)

Sándor: Lehet, hogy pénzeden a magyar király képe, lehet, hogy magyar a beszéded, meg a pitykék a mellényeden, ... de belül, belül hazátlan bitang vagy, Rózsa Dániel!

(Felrohan a lépcsőn és eltűnik a falnyílás mögött.)

Rózsa: Sértő, goromba szó minden szavuk. S mi még udvaroljuk őket. (Kotogányhoz.) De beszéljünk inkább a mi dolgunkról, fiam!

Kotogány (arccal a föld felé fordulva): Mit akar még velem?

Rózsa: Ej, hogy haragszol rám! Pedig nincs ám igazad. Ha más fogat el, már agyon is vernek, galambom. Én meg csak megkötöztettelek.

Kotogány: Mi hát a kívánsága, Rózsa úr?

Rózsa: A lovak, fiam! A lovaim!

Kotogány (könyökére támaszkodik a földön): A magáé?

Rózsa: Persze! Elhajtottátok, szentem. Ötvenet a csengelei ménesből.

Kotogány: Miért gondolja, hogy magáé voltak azok a lovak?

Rózsa (meglepetten): Miért gondolom?...

Kotogány: Miért szenátor úr?

Rózsa: Ej, hát csak tudom, hogy mi az enyém?

Kotogány: Az a sok ló a legelőn a magáé? A csikók, miket más keze bélyegzett, nyírt, terelt? A paripák, kancák, csődörök? S mind a ménes, amiért a bojtárok, számadók, felesgazdák égték a naptól feketére? Mért gondolják maguk, szerte az országban, hogy minden mező, gulya, erdő a maguké? Miért maguké a ház, mit mások építettek s a hajó, mit az ács gurít a vízre? Mért két vármegye nyája, szőlője, kaszálója, túl a száraz malmon és Szabadka alatt? Mért maguké a föld s az állat, miről messziről jött gazdák számolnak el a rovátkolt botokon. Miért amit szemük se látott, fülük se hallott, ujjuk se tapogatott? Miért?

Rózsa: Már látom fiam, hogy elkeseredtél. Dehát szedd össze magad és inkább arról beszélj, hogy hol vanna a lovaim?

Kotogány: Vissza kerültek a gazdához.

Rózsa: Maked beszéd és esztelen! Csak nehezíti a sorsod.

Kotogány: Azon nincs mit nehezíteni. Eldobott kő vagyok.

Rózsa: Ne bölcselkédj, tolvaj!

Kotogány: A lovakról nincs mit mondanom.

Rózsa: Majd beszélj a bákó asztalán! Süvegesek! (Kotogányra mutatva.) Verjétek vasba, talpától nyakáig. Aztán vigyétek Herbersteinhez az ördögös boszorkányt. A vár tömlőcében három fegyveres őr vigyázzon rá éjjel, nappal, még kínvallatásra ide vissza nem hozatjuk. (A süvegesek megragadják Kotogányt. Rózsa a lépcsőfelé indul. Néhány fokot fel is megy rajta, de aztán mégis csak visszafordul a lázadóhoz.) Ha mégis eszedbe jutna valami a ménésről, üzenj értem. Hatalmam van enyhíteni a te kínodat s cimboráidét.

Kotogány: Minket kínozhattok. Csak nevetünk a csigára, kötelekre, körömszedőkre.

Rózsa: Csigá és kötél? Nem, Kotogány! A szigeten már építik a máglyát. (Felsiet a lépcsőn és eltűnik a falnyílás mögött.)

TERMÉKENYSÉG

— *Jakov Vohmencev* —

A föld ma gazdag, új termést ígér!
Terhétől roskad mindenik szekér!
Sok vörös máglya: lelóg vastagon
Fűzéireivel a paradicsom.
Káposztafejek integetnek át:
Telestele a veteményeságy.
Ott sárgadinnye... ha megkarcolod,
Bő lével fröcsköl édes illatot.
Szántóföld sarkán a tök is megért:
Sárga pofával vigyorog feléd.
A répa, mint sok kormos serpenyő,
Lila oldalát pöffeszti elő.
Uborkák teste szunnyad szerteszét,
Mint fel nem robbant gránát-lövedék.
Karórépákban ott duzzad a lé:
Egy ujjnyomás is szétrepeszténé!
Telivér cékla tisztán, nemesen
Ebben a földben túlbőven terem.
A retek, mint a szamovár kövér.
A padlizsánban megpezsduł a vér
S ott a hatalmas főzőtök fölött
Pihenőt lelne a hajótörött...
Kolhozunk ma új, bő termést ígér:
Terhétől roskad mindenik szekér!

Fordította : SZILY ERNŐ